

Vakantielectuur

Citation for published version (APA):

Slootweg, J. G. (2013). Vakantielectuur. *Net.nl*, (5), 7-.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2013

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

COLUMN: HAN SLOOTWEG

VAKANTIELECTUUR

Tijdens mijn vakantie las ik het boek *Verslaafd aan energie* van Noud Köper. Daarin analyseert Köper 25 jaar Nederlands klimaat- en energiebeleid. In deze periode is Nederland op het vlak van duurzame energie afgezakt van gidsland tot achterhoedespeler. Köper wijst hiervoor drie oorzaken aan. Omdat de 'kleur' van regeringscoalities in Nederland regelmatig wisselt, veranderen doelstellingen, beleidsinstrumenten en subsidieregelingen voortdurend. Veel beleid is onvoldoende concreet uitgewerkt en het lukt niet om heldere afspraken te maken over de bekostiging. En de verwachtingen over de bijdrage van de vrije markt aan de oplossing van het energievraagstuk zijn te hoog gespannen.

Dat een zigzagbeleid zonder financiële middelen weinig tot geen resultaat heeft, behoeft geen toelichting. De minder politiek correcte stellingname dat de overspannen verwachtingen van liberalisering en marktwerking ook bijdragen aan het falen van het Nederlandse klimaat- en energiebeleid behoeft nadere onderbouwing. Die is te vinden in twee andere boeken die ik eveneens tijdens mijn vakantie las. Allereerst *De utopie van de vrije markt* van de Nederlandse filosoof Hans Achterhuis. Achterhuis betoogt dat hoewel het marktdenken gebaseerd lijkt op rationele en objectieve uitgangspunten dit niet werkelijk zo is. Het marktdenken heeft de kenmerken van een utopie, zoals die ook door (andere) religies en wereldbeschouwingen wordt voorgespiegeld. Of het nu de gelukzaligheid in het hiernamaals betreft die godsdiensten beloven, de communistische heilstaat, de nazistische zuiverheid van ras of de op deugdzzaamheid en rationaliteit gebaseerde maatschappij van de Verlichting.

Kenmerken van een utopie zijn dat informatie die de utopie ontkracht,

wordt genegeerd en dat wanneer de eerste schreden op weg naar de utopie bepaald geen rozengeur en maneschijn brengen, dit geen aanleiding tot herbezinning vormt, maar dient als argument om de utopie des te intensiever na te jagen. Zaken die in het marktdenken duidelijk herkenbaar zijn. Het feit dat de wereldwijde economische groei in de jaren 1950 tot 1980 gemiddeld bijna een procent hoger was dan die in de jaren 1990 tot 2009, jaren waarin het marktdenken hoogtij vierde, wordt door neoliberalen bijvoorbeeld maar zelden gememoreerd; als ze het al weten. En 'meer markt' is nogal eens de 'oplossing' die wordt aangedragen voor door marktwerking gecreëerde problemen. De Werdegang van andere utopieën noopt echter tot de vraag of utopische vergezichten zinvolle oplossingen bieden voor concrete vraagstukken zoals het energievraagstuk...

Daarnaast is het boek *The Relentless Revolution - A History of Capitalism* van de bekende Amerikaanse historica Joyce Appleby in dit verband van belang. Hierin wordt gesteld dat marktwerking geen problemen oplost of antwoorden geeft, maar nieuwe mogelijkheden creëert én nieuwe vragen oproept. Antwoorden op door marktwerking opgeroepen vragen rond thema's als slavernij, bescherming van intellectueel eigendom en faillissementskwesaties borrelen niet vanzelf op, maar vragen om politieke keuzes. Zo ook het klimaat- en energievraagstuk, aldus Appleby.

De SER heeft de laatste hand aan het Energieakkoord gelegd. Met als doel te voorkomen dat de SER een nieuw hoofdstuk schrijft in het boek van Köper lijkt het mij goed de belangrijkste les uit mijn vakantielectuur door te geven: koersvastheid, daadkracht en overtuiging maken (ook) op het vlak van duurzame energie het verschil!

PROF.DR.IR. J.G. (HAN) SLOOTWEG IS HOGLERAAR AAN DE TECHNISCHE UNIVERSITEIT EINDHOVEN EN IS DAARNAAST WERKZAAM BIJ EEN REGIONALE NETBEHEERDER